

Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om privatflygning med ultralätta flygplan;

beslutade den 4 juli 2007.

Luftfartsstyrelsen föreskriver¹ med stöd av 18, 50 och 92 §§ luftfartsförordningen (1986:171) och beslutar följande allmänna råd.

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter skall tillämpas vid privatflygning med svenskregistrerade ultralätta flygplan.

Vid privatflygning utomlands skall föreskrifterna tillämpas vid flygning med svenskregistrerade ultralätta flygplan, om inte annat är fastställt eller motsägs av gällande rätt i den staten.

2 § Luftfart i förvärvssyfte med ultralätta flygplan är inte tillåten.

Definitioner och förkortningar

3 § I dessa föreskrifter avses med:

<i>befälhavare</i>	den pilot som är ansvarig för ett luftfartygs framförande och säkerhet i samband med flygning
<i>distansflygning:</i>	flygning som sträcker sig mer än 25 nautiska mil (NM) ut från startplatsen
<i>driftfärdplan:</i>	dokumenterat underlag för befälhavares/klarerares detaljerade färdplanering före en förestående flygning
<i>fjällområdet:</i>	det område som avgränsas av koordinaterna 662430N/-0234000E, 643500N/0184000E, 623200N/0154000E, 610000N/0143300E och 600545N/ 0123000E, samt berörda delar av riksgränsen mot Norge och Finland
<i>flyghandbok:</i>	en handbok som innehåller begränsningar, inom vilka ett luftfartyg är att anse som luftvärdigt samt erforderliga föreskrifter och upplysningar för flygbesättningens säkra handhavande av luftfartyget
<i>flyghöjd:</i>	sammanfattande benämning för ett luftfartygs läge i vertikalled, uttryckt i höjd över underliggande terräng (GND), höjd över visst referensplan, t.ex. flygplats

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s.37, Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s.18, Celex 31998L0048).

	höjd över havet, höjd över havets medelnivå (MSL) eller i flygnivå (FL)/meter standard (m STD)
<i>flygtid:</i>	tiden räknat från det att ett luftfartyg bringas i rörelse av egen kraft i avsikt att startas till dess det efter flygning bringas att stanna
<i>formationsflygning:</i>	flygning med två eller flera luftfartyg med ett största avstånd av 1 500 m och som leds av en av befälhavarna
<i>kompetensbevis:</i>	bevis som ger namngiven person rätt att utföra i beviset angivna arbetsuppgifter; beviset skall vara utfärdat av ansvarig instans
<i>kontrollområde:</i>	(control area – CTA) kontrollerat luftrum som sträcker sig uppåt från en angiven, ovanför jordytan belägen, gräns i höjddled
<i>kontrollzon:</i>	(control zone – CTR) kontrollerat luftrum som sträcker sig från jordytan upp till en angiven övre gräns
<i>molntäckeshöjd:</i>	höjden över marken eller vattnet till undersidan av det lägsta molntäcket under 6 000 m (20 000 fot), som täcker mer än halva himlen (>4/8)
<i>målflygplats:</i>	avsedd landningsplats
<i>mörker:</i>	tillstånd som anses råda under den tid mellan solnedgång och soluppgång då på grund av nedsatt dagsljus ett framträdande obelyst föremål inte tydligt kan urskiljas på avstånd över 8 km
<i>platta:</i>	på landflygplats avdelat område avsett för luftfartygs av- och pålastning, passagerares av- och påstigning, luftfartygs tankning, uppställning eller underhåll
<i>privatflyg:</i>	verksamhet med luftfartyg som varken är kommersiell luftfart, luftfartsverksamhet av särskild art, skolflyg eller verksamhet med luftfartyg där luftfartyget används för särskilda uppgifter, s.k. bruksflyg; som privatflyg räknas även flygtransporter som bedrivs för ett företags eller en organisations egen räkning och inte mot ersättning från utomstående och som utgör en mindre del av företagets eller organisationens verksamhet, s.k. firmaflyg
<i>QNH:</i>	beräknat lufttryck som ger höjd över havsytans medelnivå inom ett visst definierat område
<i>terminalområde:</i>	(terminal control area – TMA) kontrollområde uppriktat för en eller flera flygplatser
<i>trafikinformationszon:</i>	(traffic information zone – TIZ) avgränsat okontrollerat luftrum som sträcker sig från jordytan upp till en angiven övre gräns, inom vilket trafikinformation lämnas av ATS-enhet i enlighet med särskilda föreskrifter
<i>transponder:</i>	mottagare/sändare för identifiering som på rätt frågesignal sänder svarssignal på annan frekvens än ingående signal
<i>ultralätt flygplan:</i>	flygplan som konstruerats för att fylla konstruktionskraven enligt BCL-M 5.4 (LFS 1992:30)

<i>VFR:</i>	(visual flight rules) beteckning för visuelflygreglerna
<i>VHF:</i>	(Very High Frequency) frekvensband för luftfart mellan 30 och 300 MHz.

Ömsesidigt erkännande

4 § En produkt som är lagligen tillverkad eller saluförs enligt regelverk i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, Turkiet eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) jämföras med produkter som uppfyller kraven i dessa föreskrifter, under förutsättning att en likvärdig säkerhetsnivå uppnås genom dessa staters regelverk. Likvärdigheten på produkten skall kunna styrkas.

Allmänt

5 § Befälhavarens ansvar enligt 5 kap. 2 § första stycket luftfartslagen (1957:297) för flygningens genomförande sträcker sig från det att flygplanet bringas i rörelse av egen kraft i avsikt att startas till dess det efter flygningen bringas att stanna och motorn har stängts av.

6 § Befälhavaren är ansvarig för medföljande passagerare samt last ombord under tiden som avses i 5 §.

7 § Vid flygning, då befälhavaren inte tillåts ta med passagerare, får en behörig instruktör för ultralätta flygplan medfölja som passagerare.

8 § Finns fler än en pilot ombord skall det vara klarlagt vem som är befälhavare och vem som manövrerar flygplanet.

9 § Piloten skall vid flygning följa anvisningarna i flygplanets flyghandbok samt använda gällande checklistor under flygning.

10 § Ultralätta flygplan skall uppfylla kraven för konstruktion, underhåll och miljövårdighet i BCL-M 5.4 (LFS 1992:30).

11 § Flygning i fjällområdet regleras i Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (LFS 2007:20) om flygning i fjällområdet.

12 § Föreskrifter om alkoholförtäring och dylikt i samband med flygning finns i BCL-D 1.15 del III (LFS 1980:6).

13 § Bestämmelser om befälhavarens skyldigheter att se till att otillåten fotografering eller liknande registrering inte sker, finns i lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation samt i förordningen (1993:1745) om skydd för landskapsinformation.

Utrustningskrav

14 § Varje flygplan skall vara försett med följande utrustning:

1. tryckförband
2. sittplats och säkerhetsbälte för varje ombordvarande enligt Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2007:16) om medförande av personer och last.

15 § Varje flygplan skall vid flygning vara försett med minst följande instrument eller motsvarande elektronisk instrumentering:

1. tryckhöjdmätare med inställning i hektopascal (hPa) eller millibar (mb)
2. fartmätare
3. bränslemängdmätare eller annan möjlighet att under flygning observera kvarvarande utnyttjbar bränslemängd
4. magnetkompass vid flygning då startplatsen/landningsplatsen inte är inom synhåll
5. vertikalhastighetsmätare (variometer) då flygplanet används vid landning på vatten, is eller obruten snöyta
6. extra bränslepump om flygplanet inte har falltank vid flygning över vatten då fast land eller is inte kan nås i glidflykt.

16 § Varje flygplan skall vara utrustat med transponder, då sådan krävs, enligt Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2007:26) om flygburet kollisionsvarningssystem och transponder.

Personlig utrustning

17 § Saknas vindruta skall de ombordvarande bära skyddsglasögon eller motsvarande.

18 § Flytväst skall vara påtagen vid flygning över vatten, när fast mark eller fast is inte kan nås i glidflykt samt vid flygning med sjö- eller amfibieflygplan i avsikt att starta eller landa på vatten.

Förberedelser och genomförande av flygning

Väder

19 § Innan flygning påbörjas skall befälhavaren inhämta och göra sig förtrogen med meteorologiska upplysningar rörande den avsedda flygningen. Vid flygning längre än 5 NM från startflygplatsen eller utanför den kontrollzon vari startflygplatsen är belägen, skall förberedelser för flygning omfatta

1. granskning av aktuella väderrapporter och väderprognoser för avsedd flygsträcka eller för avsett område där flygning avses äga rum
2. planering av alternativa åtgärder om flygningen på grund av väderförhållanden inte skulle kunna fullföljas som avsetts.

Allmänna råd

Meteorologiska upplysningar kan erhållas från Flight Planning Center (FPC) på Luftfartsverket (LFV), t.ex. via Luftfartsverkets hemsida. Då upplysningar från FPC inte är tillgängliga kan även väderprognoser via t.ex. TV eller radio användas.

20 § Såvida inte sikt och molnbas överstiger 8 000 meter respektive 2 000 fot för avsedd distansflygning enligt VFR, skall dokumentation enligt 19 § tas med.

Allmänna råd

Om tryckt information inte finns tillgänglig kan denna ersättas med anteckningar för att uppfylla kravet gällande medtagande av dokumentation.

Färdplanering

21 § Innan flygning påbörjas skall befälhavaren se till att

1. operativt underlag är aktuellt och tillämpligt såväl för planering som för genomförande av flygning. Befälhavaren skall även känna till operativa begränsningar i

- de luftrum och på de flygplatser där flygningen avses utföras, samt de väderminima som gäller under flygningen,
2. aktuella och lämpliga kartor medförs som täcker sträckan för den planerade flygningen och för alternativa färdvägar,
 3. flygplanets bränsle- och oljeförråd är tillräckligt för den avsedda flygningen med hänsyn tagen till vindar på sträckan samt andra meteorologiska förhållanden,
 4. bränsleberäkningen utgår från tillverkarens uppgifter eller baseras på uppmätt och verifierad förbrukning för flygplansindividerna och avsedda flygförhållanden,
 5. det finns en bränslereserv för 30 minuters flygning,
 6. planeringsunderlag (driftfärdplan) utarbetas och medförs ombord vid distansflygning,
 7. den förestående flygningen kan genomföras med hänsyn till prestandauppgifterna i flyghandboken, och
 8. medförd last är placerad enligt anvisningarna i flyghandboken.

Allmänna råd

Allmänna råd till vad planeringsunderlaget enligt punkt 6 kan innehålla finns i bilaga 1.

22 § Distansflygning får inte påbörjas förrän meteorologiska observationer eller meteorologisk information visar att sikt och molntäckeshöjd under den planerade flygningen kommer att vara lägst 5 000 meter respektive 1 000 fot (300 meter).

Luftvärdighet

23 § Innan flygning påbörjas skall befälhavaren se till att:

1. flygplanet är luftvärdigt och utrustat enligt denna föreskrift samt att tillsyn före flygning och nödvändigt underhåll har utförts
2. föreskrivna handlingar enligt BCL-M 5.4 (LFS 1992:30) finns tillgängliga vid förberedelserna för flygning samt att flyghandboken och resedagboken medförs under flygning. Övriga handlingar enligt BCL-M 1.1 (LFS 1978:5) behöver inte medföras vid flygning i Sverige.
3. instruktionen Ingripande mot civilt luftfartyg i enlighet med föreskrifterna i BCL-T bilaga A och B medförs
4. manövrering av flygplanet inte hindras av vare sig passageraren, bagage eller personliga tillhörigheter.

Passagerare

24 § Befälhavaren skall se till att passageraren är informerad om

1. detaljer på flygplanet som passagerare skall undvika
2. användning av säkerhetsbälten enligt Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2007:16) om medförande av personer och last
3. flytvästarnas användning och placering om sådana föreskrivs
4. placering och användning av syrgasutrustning om tillgång till syrgas krävs enligt 37 §
5. hur utrymning skall ske vid en eventuell nödsituation
6. annan nödutrustning för personligt eller gemensamt bruk.

25 § Föreskrifter om vad som gäller om barn medföljer passagerare finns i Luftfartsstyrelsens föreskrifter (LFS 2007:16) om medförande av personer och last.

Körning av motor

26 § Den som startar ett flygplans motor eller sitter vid kontrollerna med motor gående i avsikt att starta skall förvissa sig om att risk för person- eller egendomsskada inte kan uppkomma, till exempel genom luftströmmar orsakade av propellern.

27 § Behörig pilot skall befinna sig på förarplatsen så länge motorn är igång. Start av motorn utan att förarplatsen är bemannad får ske när start av motorn inte kan utföras från förarplatsen, under förutsättning att luftfartygets parkeringsbromsar i förekommande fall är låsta eller att lämpliga åtgärder är vidtagna för att förhindra rullning (glidning) framåt.

Taxning i anslutning till flygning

28 § Ett flygplan får inte framföras på färdområdet om inte piloten har nödvändig kompetens att utföra taxning och är utbildad på radiokommunikation om sådan krävs.

29 § På bana, taxibana, platta och väntplatta skall den som framför ett luftfartyg, som befinner sig bakom större propeller- eller jetdrivet luftfartyg med motor igång, iaktta största försiktighet och framföra sitt luftfartyg på sådant sätt att avståndet till framförvarande luftfartyg alltid är betryggande.

Flygning

30 § Flygning får endast ske enligt VFR och med sikt till marken eller vattnet. Flygning under mörker är inte tillåtet.

31 § Flygplan som flygs så att land eller fast is inte alltid kan nås vid händelse av motorstopp, skall ha motorer som är tillräckligt tillförlitliga.

Allmänna råd

Fyrtaktsmotorer som är försedda med dubbelt tändsystem uppfyller kraven i 31 §.

32 § Flygning får inte ske under kända eller förutsedda isbildningsförhållanden.

33 § Start får inte ske med is, rimfrost eller snö på flygplanet.

34 § Start och landning får inte utföras om sidvindskomponenten är större än den högsta tillåtna eller demonstrerade sidvind som anges i flygplanets flyghandbok. Hän-syn skall tas till vindbyar och aktuell bromsverkan. Om högsta sidvindskomponent inte finns angiven i flyghandboken skall den beräknas genom att värdet på flygplanets stallfart med vingklaffar fullt utfällda multipliceras med 0,25.

35 § Under flygning skall kontroll av bränsleförbrukning och bränslereserv utföras.

36 § Flygning i formation med mindre avstånd än 100 meter får inte utföras utan lämplig utbildning. Utbildningen skall vara dokumenterad och införd i flygdagboken.

37 § Vid flygning över 10 000 fot längre än 30 minuter skall piloten använda syrgas.

38 § Flygning får endast fortsättas mot målflygplatsen om meteorologisk information eller observationer under flygningen visar att väderförhållandena på sträckan är sådana att flygplanet kan framföras säkert och i enlighet med de operativa gränsvärden som anges i BCL-T.

39 § Vid nödsituation under flygning skall befälhavaren se till att ombordvarande personer instrueras om relevanta nödåtgärder som omständigheterna föranleder.

Trafikregler

40 § BCL-T, Trafikregler för luftfart, (LFS 1990:14), gäller för flygning med ultralätta flygplan, dock med följande undantag:

Om inte annan procedur är bestämd på respektive flygplats får vid flygning i trafikvarvet en lägsta flyghöjd av 300 fot (90 meter) tillämpas, då detta ur flygsäkerhets-synpunkt är lämpligt. Då trafikvarvet är beläget över tätbebyggt område skall dock bestämmelserna om minimiflyghöjd i BCL-T följas.

41 § Bestämmelser om när ljus ska användas finns i BCL-T (LFS 1990:14) moment 3.2.3.1.

Kommunikationsutrustning

42 § Radioutrustning som används för kommunikation med flygtrafikledningsorgan i kontrollzon och terminalområde, trafikinformationsområde och trafikinformationszon samt kontrollområde, skall vara av godkänd typ. Bestämmelser om godkännande finns i bilaga Del 21 till kommissionens förordning (EG) nr 1702/2003 av den 24 september 2003 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och utrustningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer². Även utrustning som tidigare godkänts av Luftfartsstyrelsen får användas.

43 § Utrustning enligt 42 § skall bestå av minst en VHF-kommunikationsutrustning för dubbelriktad radioförbindelse med flygtrafikledningsorgan när sådan föreskrivs. Utrustningen skall medge att passning på föreskriven radiofrekvens kan upprätthållas.

44 § Utrustning enligt 42 § skall möjliggöra kommunikation på nödfrekvensen 121,5 MHz.

45 § Kontrollerad VFR-flygning som utförs där krav på radioförbindelse ställs skall vara utrustad med radiokommunikationsutrustning enligt 42-44 §§ ovan.

46 § Kommunikationsutrustning enligt 42 § skall medföras vid flygning över vatten där land inte kan nås via glidflykt.

Nödradiosändare

47 § Bestämmelser om nödradiosändare finns i Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (LFS 2007:30) om nödradiosändare.

Kompetensfordringar

48 § Förare av ultralätta flygplan skall ha uppnått en ålder av 18 år och skall inneha antingen

1. förarcertifikat för flygplan, eller
2. certifikat för ultralätt flygplan.

Härutöver skall föraren alltid ha genomgått utbildning på aktuell klass av ultralätt flygplan samt typutbildning på den aktuella flygplanstypen.

² EUT L243, 27/09/2003 s. 6, Celex 32003R1702

Undantag

49 § Luftfartsstyrelsen kan medge undantag från dessa föreskrifter.

Övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 september 2007, då Bestämmelser för Civil Luftfart (BCL) – Driftbestämmelser (LFS 1983:2) skall upphöra att gälla.
2. Om det i föreskrifter hänvisas till BCL-D 3.3 Privatflygning med ultralätta flygplan, tillämpas i stället denna nya författning.

På Luftfartsstyrelsens vägnar

NILS GUNNAR BILLINGER

Christer Ullvetter

Allmänna råd till 21 § 6

Driftfärdplan

En driftfärdplan för flygning kan innehålla nedanstående uppgifter:

1. befälhavare
2. flygplanets registreringsbeteckning
3. flygplanstyp
4. datum för genomförande av flygning
5. start- och planerad landningsflygplats
6. beräknad flygtid
7. brytpunkter/uppföljningspunkter
8. kurser mellan brytpunkter
9. flyghöjd eller flygnivå
10. distans mellan brytpunkter/uppföljningspunkter
11. tid mellan brytpunkter/uppföljningspunkter
12. aktuell starttid (Actual Time of Departure (ATD)) och aktuell landningstid (Actual Time of Arrival (ATA))
13. tid över brytpunkt (Actual Time Over significant point (ATO))
14. uppskattad tid över brytpunkt (Estimated Time Over significant point (ETO))
15. bränsleplanering enligt nedan
16. beräknad start- och landningssträcka för flygplats(er) ifråga.

Bränsleplan

En bränsleplan för all flygning kan innehålla nedanstående uppgifter:

1. normalförbrukning
2. bränsle till målflygplats
3. + eventuellt bränsle till alternativflygplats
4. + bränsle för förväntade fördröjningar
5. + föreskrivet reservbränsle
6. = minsta bränslemängd för aktuell flygning
7. + extra bränsle
8. = bränsle ombord